

ENESTE OVERLEVENDE: Den jødiske skredderen Rolfe Dickman ble ribbet for eiendom under krigen, men vil ikke kreve erstatning i dag. Faren Meyer Fisher (t.h.) og brodrene Herman og Sigurd døde i Auschwitz. Selv unnslopp han med livet i behold fordi han var gift med en norsk kvinne og hadde svensk mor.

Ble ribbet for alt, men har aldri fått erstatning

Skredder Rolfe Dickman (84) fra Oslo var blant de norske jødene som ble ribbet for eiendeler under krigen. Han har aldri bedt om noen erstatning.

JAN GUNNAR FURULY
KATRINE NORDLI (foto)

– Far, mine to brødre og de fleste av mine omgangssvenner omkom i Holocaust. Selv var jeg heldig og overlevde. Jeg føler ingen bitterhet mot dem som påførte oss så mye lidelse. Bare smerte og tomhet, sier den spreke 84-åringen nøkternt. I dag bor han

sammen med sin kone, Johanne (80), på Abildsø i Oslo. Lite ante de om hva fremtiden ville bringe da de giftet seg like etter krigens utbrudd i 1940.

– Både barndomshjemmet mitt og annen eiendom i familien forsvant. Verdiene ble aldri returnert etter krigen. I dag vil jeg ikke komme med noe krav om erstatning. Penger kan aldri bringe tilbake familie og venner. Men får jeg noe i hånden, vil jeg selvsagt si takk, forteller Dickman.

Helt til i fjor var drev pensjonisten sitt eget skredderverksted på Grønland i Oslo, etter mer enn 61 år med eget firma. Fortsatt sitter krigens reidsier i kropp og sinn.

– Jeg har aldri sovet en

hel natt siden 1942, da jeg ble arrestert og internert av nazistene. Det er så mange vonde minner, forteller han.

– For min del er krigen over forlenget. Jeg har respekt for dem som ønsker å få erstatning i dag, men vil selv ikke kreve noe, understreker Rolfe Dickman.

I oktober 1942 ble han arrestert av menn fra Quislings politistyrke mens han var på arbejde, og ført til Bredtvedt. Etter et par dager ble han fraktet videre og internert på Berg i Tønsberg sammen med flere hundre andre norske jøder. Samtidig ble skredderverkstedet overtatt av nazistene, og en norsk frontkjemper flyttet inn i Dickmans leilighet i Damstredet.

Mens et stort antall av jødene på Berg ble sendt videre til dødsleirer i Tyskland, fikk skredderen bli igjen i Norge. Årsak: Han var gift med en norsk, arisk kvinne.

I januar 1944 fikk Dickman så forlate interneringsleiren som fri mann, utvist til Sverige.

– Representanter fra den svenske legasjonen i Norge skaffet meg papirer på at jeg var svensk. Det var bakgrunnen til min svenske mor som reddet meg, forteller han. Kort tid etterpå ble han gjenforent med sin kone i Sverige.

– Da vi kom tilbake til Oslo fredsvåren 1945, hadde vi heller med oss igjen. Vi fikk tilbake leiligheten vår. Skredderverkstedet

Fakta

Jødernes eiendom ble beslaglagt

- I går ble det kjent at Den jødiske verdenskonferanse senere denne måneden vil legge frem en kritisk rapport om hvordan norske jøder ble behandlet etter krigen.
- Undersøkelser i norske arkiver viser at svært mange nordmenn, ikke bare nazister, profitterte rått på verdier de tok fra jøder som ble sendt til gasskamre i Tyskland eller internert i arbeidsleirer.
- Quisling innførte i oktober 1942 en lov som førte til beslaglegging av all jødisk eiendom i Norge. Etter krigen ble denne uretten aldri rettet opp overfor de overlevende etter Holocaust.
- Krigsprofitteringen har aldri vært gjenstand for offentlig diskusjon her i landet, ifølge historikeren Bjarte Bruland.

sto tomt. Det overtok jeg i 1947, og drev siden virksomheten i fred, sier Dickman.

Ville ikke ha hjelp

– Krevde du aldri å få tilbake barndomshjemmet og de andre verdiene familien eide før krigen?

– Jeg priset meg lykkelig over levende å ha sluppet fra krigen, og tenkte aldri

på å kreve noe tilbake. Krigen gjorde noe med min mentalitet som jeg ikke kan forklare. Jeg var aldri opptatt av noen store karriere eller av å samle opp store verdier. Vi som var igjen, måtte starte fra bunnen av og arbeide hardt for å skape en ny fremtid for familien. Og jeg var fast bestemt på ikke å ta imot noen hjelp utenfra, svarer 84-åringen.

109556